

№ 127.

Kalendarzyk tygodniowy:

Piąt. św. Norberta.
Sob. św. Roberta Op.
Niedz. św. Maksyma B.
Pon. św. Prima.
Wt. św. Małgorzaty Kr.
Śr. św. Barnaby Ap.
Czw. św. Jana W.

Wschód słońca godz. 5 m. 42
Zachód słońca godz. 8 m. 19
Dług. dnia godz. 16 m. 33
Przybyło godz. 8 m. 59

CENA PRENUMERATY:

W ŁODZI:

Rocznie rb. 6 k. —

Półrocznie „ 3 „ —

Kwartalnie „ 1 „ 50

Miesięczn. „ „ 50

Odnoszenie 10 k. m.

Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40

Półrocznie „ 3 „ 70

Zagranicą:

Miesięcznie rb. 1 kop. 10

Redakcja

w Łodzi

ul. Przejazd № 83

Telefonu № 593.

ROZWOJ

dziennik polityczny, przemysłowy, społeczny i literacki, ilustrowany.

Piątek, dnia 6 czerwca 1913 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Hoża № 32; w Pabianicach u p. Teodora Minko w Zgierzu, w aptece p. Patka.

CENY OGŁOSZEN: Nadesłane przed tekstem 50 kop. za wiersz petitowy. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1 1/2 kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy i kroniki po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. Artykuły bez oznaczenia honorarium Redakcja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca. Ogłoszenia w tekście 1 rub. za wiersz petitowy. Ogłoszenia, których terminy przypadają w dni świąteczne, drukujemy w przed dzień święta lub po święcie.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 1—2-ej po południu

Park miejski „Staszica“ przy ulicy Dzielnej, w sobotę dnia 7-go czerwca o godzinie 7-ej wieczór

Wielki Koncert Dwóch Orkiestr

1673

dętej i mandolinistów W. S. O. pod dyr. A. Sielskiego, połowę dochodu z koncertu na POCOTOWIE RATUNKOWE w Łodzi.

Niedziela 8 czerwca o godz. 8-ej rano **PORANEK MUZYKI** popularnej, wejście na poranek 5 kop. O godzinie 6-ej wieczór

Święto Ognia, Wielki Koncert i Zabawa.

JEDNOTYGODNIOWE BEZPŁATNE KURSA Z DZIEDZINY

Roentgenologii i Diatermii

od 9-go do 14-go czerwca 1913 r. w lokalu stałej wystawy Tow. Akc. Siemens i Halske, Berlin N. W., ul. Doroty Nr. 30.

Bliższych informacji udziela Oddział Łódzki Tow. Akc. Polskich Zakładów Elektrotechnicznych „SIEMENS” Piotrkowska 150. 1647

TWO „WISŁA“

ŁÓDŹ Piotrkowska № 69 tel. 28-90. WARSZAWA Marszałkowska 104 tel. 88-66.

PRZECHOWYWANIE MEBLI

w składach własnych z udzielaniem pożyczek OPAKOWANIA I PRZEPROWADZKI.

UPIĘKSZYĆ CERĘ

to troska wszystkich pań. Aby to osiągnąć należy używać jedynie

Kremu Macedońskiego

fabr. Warsz. Tow. Akc. „Motor”

usuwa:

piegi, pryszcze i opaleniznę.

Działa skutecznie, a nieszkodliwie. Sprzedaż w aptekach, składach aptecznych i perfumeryach. Każde pudełko zaopatrzone plombą fabryki w celu uniknięcia naśladownictw. Cena 75 k. i 1,25,

1679

BRISE DE MAI
MUGUET ULTRA-PERSISTANT
ED. PINAUB. PARIS

Przyszłość Turcyi.

W „Neues Wiener Tagblacie“ widnieje bardzo interesujące studium o najbliższej przyszłości Turcyi.

Sprawa to ważna, gdyż na wypadek upadku Turcyi azyatyckiej nie możnaby wykroić z niej takiego państwa samodzielnego, jakie powstało po upadku częściowym, a później zupełnym Turcyi europejskiej. Mocarstwa musiałyby się więc wnieść do likwidacji państwa tureckiego w Azji, co, rzecz prosta, zaogniłoby całą sprawę podziału Turcyi azyatyckiej, a równocześnie wpłynęłoby ujemnie na możliwość utrzymania pokoju w Europie.

Turkom w Europie pozostanie jedynie przylądek, na którym się znajduje Konstantynopol, da-

lej Chersonesz tracki i półwysep Gallipoli. Turcy tedy w Europie przestali grać jakąkolwiek rolę. Na przyszłe ukształtowanie sprawy wschodniej wpłynie los Turków w Azji. W prowincjach azyatyckich Turcyi z ludów europejskich mieszkają tylko Grecy. Nie grają oni przecież także roli politycznej. Natomiast bardzo ważną będzie sprawa ormiańska i sprawa arabska. Ormianie domagają się reform administracyjnych i społecznych, a przedewszystkiem żądają, by Turcy położyli kres napadom plemion kurdyjskich, które teraz dopuszczają się wśród Ormian strasznych zbrodni pod przewodnictwem Abu Refaka i Hamida paszy, synów słynnego rozbójnika kurdyjskiego Bedera Chana.

Tak samo i Arabowie są niesłychanie niezadowoleni. Sprawa arabska jest dla istnienia państwa tureckiego w Azji nawet ważniejszą, niż sprawa ormiańska. Poza górą Anti Taurus rozpoczyna się świat arabski, w którym niema absolutnie ani jednej wyspy językowej tureckiej. Turcy muszą się liczyć z faktem, że po ich wypędzeniu z Europy, obecnie w państwie tureckim żywioł arabski jest liczbowo silniejszy. Muszą się tedy liczyć z Arabami i uczynić za dość ich żądaniom, ponieważ w przeciwnym razie ruch arabski nabierze cechy wyłącznie antitureckiej. Na razie rząd turecki chwytą się środków policyjnych. I tak między innymi zamknął autonomiczny klub arabski, tak zwany klub reformowy, posiadający liczne filie w całej Syrii, z główną siedzibą w Beyrucie.

Jak zawsze w Turcyi, rząd turecki przyrzeka zaprowadzenie reform. Tym razem młodoturcy oddają się całkowicie pod wpływ angielski. Przyjęli bowiem opracowany przez Anglię plan reformy jeszcze z 4 czerwca 1878 r.

Ten plan dzieli Turcyę azyatycką na cztery duże terytoria. W każdym terytorium będzie urzędował inspektor generalny, mający u boku radę, złożoną z sześciu członków. Wśród tych 6-iu członków może być dwóch cudzoziemców. Inspektorem generalnym w wilajetach małoazyatyckich zostanie były wielki wezyr Hakki-pasza. Inspektorem generalnym Syrii i Palestyny zostanie były ambasador turecki w Wiedniu Hilmi-pasza, inspektorem generalnym wilajetów arabskich zostanie Hassim-bej, generalnym inspektorem Kurdystanu i Armenii zostanie Dżalal-bej.

W całej Azji Mniejszej i w Syrii, z wyjątkiem Beyrutu i Libanu, będzie czuwała nad bezpieczeństwem publicznym żandarmeria zreformowana, wykształcona przez podoficerów angielskich i komenderowana przez oficerów angielskich. Natomiast w Beyrucie żandarmeria, która już istnieje, zatrzyma swojego komendanta francuskiego.

Reformy wymagają nakładów pieniężnych. Anglia i Francja zgodziły się na podniesienie cła przywozowego z 11% na 15% od przywożonych towarów. Ale równocześnie żądają za to odszkodowania. I tak: Anglia zmusiła Turcję do uwolnienia emira Koweitu z pod protektoratu tureckiego i do oddania go pod protektorat angielski.

Wpływ Anglii będzie sięgał głęboko, aż do Arabii środkowej, i będzie panował na wszystkich drogach wschodnich karawanowych do Mekki.

Równocześnie Anglia usadowi się nad Eufratem i Tygrysem. Turcja zezwoliła, by Anglia wybudowała kolej z Basory do Koweitu. Pod wsią Mehammera, niedaleko Basory, powstanie wielki port angielski. Towarzystwo żeglugi parowej angielskiej „Lynch“, otrzyma monopol żeglugi na obu wielkich rzekach, Eufracie i Tygrysie, w Mezopotamii, aż do ujścia.

Do dyrekcji kolei bagdadzkiej wstępuje dwóch dyrektorów angielskich. Niemcy zatrzymują swoją koncesję niemiecką w Azji Mniejszej i Mezopotamii, koleje anatolskie, kolej bagdadzką i urządzenia portowe w Alexandrecie. Kolej żelazna niemiecka w Azji Mniejszej będzie przedłużona aż do Charput.

Rząd francuski otrzyma również szereg koncesyj wzamian za przyrzeczoną pożyczkę. Francja otrzyma monopol komunikacyjny w Syrii i Palestynie. Będzie miała prawo budowania i wyzyskiwania wszystkich portów na wybrzeżu syryjskim i palestyńskim. Szkoły francuskie i zakłady naukowe Turcy otrzymają takie same prawa, jak szkoły państwowe tureckie.

Francja otrzyma koncesję na budowę drogi żelaznej z Mossutu do Samsutu nad morzem Czarnym, skutkiem czego Francja będzie mogła wyzyskiwać olbrzymie tereny naftowe u źródeł Eufratu.

Francja i Anglia zobowiązały się też udzielić Turcyi znacznej pożyczki pieniężnej. Od rozwoju stosunków wewnętrznych w Turcyi azyatyckiej i od zachowania się Rosyi w sprawie armeńskiej będzie zależało, czy Turcyja potrafi w Azji wzmocnić swoje stanowisko na podstawie urządzeń nowoczesnych i czy wogóle będzie mogła się utrzymać jako państwo samodzielne.

Formuła przejścia październikowców.

Na posiedzeniu Dumy z dnia 3 b. m. pod przewodnictwem księcia Wołkońskiego rozważano w dalszym ciągu budżet ministerium spraw wewnętrznych. Izba przyjęła po kolei wszystkie kredyty według normy określonej przez komisję.

W dyskusji nad kredytem na wydatki specjalne przemawiał poseł Kiniorski, który, mówiąc o stanie szos w Królestwie Polskiem, oświadczył, że ministerium zachowuje się zupełnie obojętnie względem tej pierwszorzędnej sprawy, co wywołuje wśród ludności uczucie beznadziejności.

Po przyjęciu kredytów wniesiono następującą formułę przejścia do porządku, zaproponowaną przez październikowców: Zważywszy: 1) że ministerium spraw wewnętrznych, zachowując po uspokojeniu się kraju stany wyjątkowe, budzi wśród ludności ogólne niezadowolenie i zupełnie słuszne oburzenie z powodu nieusprawiedliwionych ograniczeń;

2) że niezbędna w każdym państwie silna władza, może być silną wtedy, gdy opiera się na prawie, ministerium zaś, podtrzymując za pomocą swych niezgodnych z prawem czynów, panowanie samowoli, uchylając się od reform, wskazanych manifestem Najwyższym z dnia 30 października 1905 roku i szeregiem innych ukazów Najwyższych, przeszkadza ustaleniu się w Rosyi porządku prawnego, niszczy w narodzie szacunek do prawa, władzy i przez to zwiększa nastrój opozycyjny; 3) że zatrzymując reformę samorządu miejscowego, którą sam rząd uznał

za niezbędną, przeszkadza kulturalnemu rozwojowi ludności; 4) że z powodu sposobu stosowania praw obowiązujących do poszczególnych narodowości władza administracyjna niszczy łączność obywateli rosyjskich i osłabia siłę Rosyi—Duma zwraca na to wszystko uwagę rządu, domaga się jaknajprędzszego urzeczywistnienia szerokich reform i przechodzi do porządku dziennego.

Formułę październikowców Izba przyjęła w głosowaniu zwykłym większością 160 głosów przeciw 109 przy 17 powstrzymujących się od głosowania. Przy głosowaniu za pomocą wyjścia przez drzwi formułę przyjęło 184 głosami przeciwko 118 przy 23 powstrzymujących się od głosowania.

Pisma o wychowaniu.

Egzamina.

Szkoła średnia ma dla swoich wychowanków trojaki rodzaj egzamina. Mianowicie—ostateczne, czyli na świadectwo dojrzałości, przejściowe, czyli na promocję z klasy niższej do wyższej, i poprawkowe, zgotowane dla tych uczniów, którym niezupełnie się powiodły egzamina przejściowe.

Wiele już pisano przeciwko tym wszystkim egzaminom, przeciwko formie, w jakiej się odbywają, i wreszcie przeciwko porze, w której są odbywane.

Wykazywano, że egzamina denerwują uczniów i nauczycieli, że pochłaniają dużo czasu, że obarczają uczniów nadmierną pracą, pozbawiając snu i odpoczynku, a trwającą całe tygodnie i prowadzącą do wyczerpania organizmu, szarpiącą nerwy, przeciążającą siły umysłowe. Zarzucano dalej, że egzamin w teraźniejszej formie jest rodzajem loteryi, na której wygrywa szczęśliwszy choćby mniej pilny, i mniej zdolny, a przegrywa ten, komu przypadnie wyjaśnić jakąś kwestję zawiłą, przypomnieć sobie jakiś rzadko spotykany szczegół, datę, nazwisko i t. p. Nauczyciel przez cały rok szkolny ma sposobność ocenienia uczniów, ich pracy, zdolności i znajomości przedmiotu. Na to nie potrzeba mu egzaminów.

Sama niezwykłość chwili, odpowiadanie w obecności osób, które nigdy nie towarzyszą lekcjom w ciągu roku, dręcząca myśl, że od szczęśliwszej odpowiedzi zależy rok szkolny, może stypendyum, może cała przyszłość, może zmartwienie ciężkie i gniew rodziców, a wstyd w zetknięciu z rodziną i znajomymi—wszystko to przejmują nerwowego ucznia drżączką, tak zwaną tremą, dobrze znaną aktorom i mówcom, nawet wytrawnym. Głos więźnie w gardle, myśl i język odmawiają posłuszeństwa... Zwłaszcza gdy egzaminowany jest uczniem średnim, a z takich składa się ogromna większość.

Ale ma też egzamin i obrońców, którzy twierdzą, że właśnie powtarzając kurs roczny czy kilkoletni na egzamin, uczeń łatwiej ogarnia jego całość i związek między pojedynczymi lekcjami—jak gdyby nie można było tegoż celu osiągnąć przez powtarzania lekcji. Przytaczają też, jakoby nauczyciele, obecni na egzaminach z przedmiotów, wykładanych przez ich kolegów, obeznawali się w ten sposób z ich systemem wykładowym. Pomijając, że wątpliwa jest korzyść, taką drogą zdobyta, przynajmniej należy, iż obecność postronnych nauczycieli (o ile czas im na to pozwala) na lekcjach normalnych, obecność względnie częsta i niespodziewana dałaby niewątpliwie wyniki o wiele donioślejsze—zarówno dla wykładającego, jak i dla obecnego na wykładzie.

Świadectwo „dojrzałości“ dla ucznia, kończące go słodką czy ośmą klasę?

Pod jakimże względem jest on dojrzałym? Czy takie świadectwo daje choćby tę rekojmie, że będzie on z korzyścią słuchał wykładów uniwersyteckich?

Wreszcie zarzucają, że egzamina są odbywane w porze roku gorącej, kiedy sama przyroda woła ludzi do odetchnienia czystem powietrzem, do rozkoszowania się świeżą zielenią, wonią kwiatów choćby łąkowych, do rozwijania sił ciała, sprężystości mięśni, dla odmiany po wysiłkach mózgu.

Najskuteczniejszą wszakże obronę znajdują

egzamina... w rutynie, w starym zwyczaju, przez szeregi pokoleń uświęconym.

Filozofia, streszczająca się w tym znanym okrzyku chłopa ruskiego „Naj bude jak buwało“ panuje nie tylko nad chłopskimi umysłami; rząd jej podlegają nawet ludzie znakomici, ludzie bardzo światli. Rutyna podtrzymuje wiele urzędów, czasem na szczęście, czasem też na niedolę ludzką. Zbawienna jest przez to, że chroni od nagłych zmian masowych, które wywołują zawsze zamęt, dopóki same nie staną się... rutyną. Szkodliwa—gdy się bezwzględnie opiera zmianom nawet dobrym i nie idącym zadaleko.

Ze względu na rutynę egzamina przejściowe i ostateczne są dziś instytucją nienaruszalną i zapewne długo jeszcze taką pozostaną.

Słówko o egzaminach poprawkowych.

Zwyczaj podlega im uczeń, gdy na cenzurze z ostatniego w roku szkolnym kwartału ma jeden lub dwa niedostateczne (mierne) stopnie. Jest wtedy obowiązany przez wakacje uzupełnić braki, ażeby egzaminem powakacyjnym uzyskać lepsze stopnie.

Zdarza się, że uczeń przez ciąg wakacji pracuje pilnie i przez kilka tygodni zdobędzie tę wiedzę, której nie zdobył przez kilkadziesiąt tygodni roku szkolnego. Wtedy zepsuje sobie wakacje i pozbawi się wypoczynku, za niebędny uznanego.

Czemuż nie pracował w ciągu roku? Ba, niezawsze ze swojej winy. Może na przeszkodzie stała choroba, po której wypoczynek jest jeszcze potrzebniejszy, może nadmiar lekcji prywatnych, może zamęt domowy, a może i lenistwo, wada, którą współczesna psychologia pedagogiczna stara się rozstrząsnąć gruntownie i wykryć jej powody, niekoniecznie dające się usunąć karami.

Ale zdarza się i tak—ani uczeń, ani rodzina jego nie biorą poważnie nałożonych na ucznia obowiązków. Niby coś tam się robi w ostatnich dniach wakacji, ale to raczej dla formy, dla pozorów.

I nauczyciele, wiedząc, lub może niekiedy przeczuwając wadliwe strony egzaminów poprawkowych (—sami przecież całym sercem tęsknią do wakacyjnego wypoczynku i używają go—w zakresie swoich środków), niezbyt srogo badają ucznia poprawkowego.

Ponieważ nakładanie obowiązku poprawki powakacyjnej zależy od nauczyciela, więc w każdym wypadku, gdy przewidywana jest możliwość takiej poprawki, nauczyciel powinien zawczasu, przed egzaminem, kończącym kurs roczny, porozumieć się ze swymi kolegami co do słabszych uczniów, ocenić, w miarę możliwości, warunki domowe, i zawczasu być przygotowanym nie na dwie, ale na trzy alternatywy: albo egzaminować ucznia pobłażliwie i promować go bez poprawki, albo—w razie niepomyślnych odpowiedzi na egzaminie—zatrzymać bezwarunkowo w tej samej klasie, albo nakoniec—w razach bardzo wyjątkowych—skazać go na poprawkę. S. R.

Zjazd katolicki w Lublanie.

Dnia 23 sierpnia r. b. rozpocznie się w Lublanie słowieńsko-chorwacki zjazd katolicki.

Będzie, i ma trwać dni pięć, potężną, na wielką skalę urządzoną manifestacją sił zorganizowanych w południowej Słowiańszczyźnie na podstawie katolickiej.

Prócz popisów gimnastycznych i wystąpień szkół różnych oraz stowarzyszeń śpiewających, poza ogólnym programem zjazdu, organizatorowie proponują wycieczkę do grot Postojny i zwiedzenie cudnych okolic Lublany.

Zjazd zakończy się zorganizowaniem „Straży“ słowieńskiej.

Na zjazd powyższy, odezwa, którą otrzymaliśmy, zaprasza jaknajprzejmiej jako gości polaków, którzy miło będą witani na ziemi słowieńskiej jako przedstawiciele dzierżący w najcięższych warunkach wysoko sztandar katolicyzmu i narodowości.

„Uczynimy wszystko—mówi odezwa—co w naszej mocy, aby gościom polskim uprzyjemnić pobyt na naszej ziemi. Idzie nam wielce o to, aby polacy urzeli owoce naszej działalności, aby wywieźli z sobą właściwe pojęcie o pracy naszej i jej podstawach, o zasadach, jakimi się kierujemy. Każdy, kto zechce przybyć, spotka się z dłonią serdecznie wyciągniętą“.

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dziś Cichomira. Jutro Wiesława.
ZEBRANIA. Jutro mies. pos. członków zawod. Stow. wstążkarzy (Zielona 72) o g. 8 w. — Og. zebr. Tow. muz.-dram. „Harmonia“ (Główna 62) o g. 8 w. — Mies. pos. Stow. majstrów fabr. (Nowy Rynek 6) o g. 8 wiecz.
KONCERT. Jutro wielki koncert orkiestry warszawskiej straży ogniowej p. dyr. A. Sielskiego w parku Staszica.
MUZEUUM NAUKI i SZTUKI (Piotrkowska nr. 91) otwarte codziennie od godz. 10 rano do 10 wiecz. Tamże Wystawa sztychów.

KRONIKA.

— ? —

(x) **Wiadomości kościelne.** Uroczystość pierwszej Komunii św. w kościele Wnieb. N. M. P. na Starem Mieście odbyła się d. 29 i 31 maja. Z 1400 z górą dziewcząt, przysposabiających się do pierwszej spowiedzi i komunii, przystąpiło 1130; na 1250 chłopców, uczęszczających na nauki przygotowawcze, dopuszczonych zostało 910. Nauki dla dziewcząt prowadził ks. Aleksander Bujalski, dla chłopców — ks. Bronisław Kulesza.

Prowadzone też były przez ks. Adolfa Izdebskiego nauki dla dzieci narodowości niemieckiej, z których 70 obu płci odbyło pierwszą spowiedź i Komunię św.

(x) **Nowy pociąg.** Począwszy od 1 czerwca r. b. do dnia 1 września r. b. prócz pociągów, kursujących zwykle na liniach Łódź — Zgierz i Łódź — Aleksandrów uruchomiony został na powyższych liniach jeszcze jeden pociąg a mianowicie:

W dniu powszednie na linii Łódź — Zgierz od godziny 6 do godziny 10 rano i od godziny 4 po południu do godziny 9 wieczorem t. j. w czasie tym pociągi kursują nie co 20 — lecz co 15 minut.

Na linii Łódź — Aleksandrów od godziny 5 do godziny 10 rano i od godziny 3 po południu do godziny 8 m. 50 wieczorem, to jest w czasie tym pociągi kursują nie co 50 — lecz co 35 minut.

(a) **Budowa nowego szpitala.** Poruszono na nowo sprawę budowy nowego szpitala powiatowego na miejsce teraźniejszego św. Aleksandra, który nie odpowiada nowoczesnym wymaganiom higieny i techniki i mieści się w budynku już dobrze zniszczonym.

W myśl projektu teraźniejszy gmach szpitalny ma być skasowany zupełnie, a całe terytorium, zajmujące 47,000 łokci kwadratowych, zostanie sprzedane, prawdopodobnie pod budowę domu mieszkalnego.

Nowy gmach szpitalny stanąć ma na krańcach miasta.

(a) **O gmachach na szkoły elementarne.** W magistracie łódzkim odbyło się we środę posiedzenie członków komisji szkół ogólnych miejskich, na którym rozważano sprawę budowy gmachu na pomieszczenie 6 klas szkół elementarnych miejskich o 24-ch oddziałach.

Projekt ten powstał z inicjatywy komisji i ma być urzeczywistniony niezależnie od projektowanych przez magistrat gmachów, które na ten cel wzniesione być mają z funduszków miejskich w różnych odstępach czasu.

Opracowane przez budowniczego Furuhejma szkice projektowanego budynku komisja rozpatrzyła i przyjęła przychylnie, upoważniając jednocześnie p. F. do sporządzenia kosztorysu robót.

Komisja ma na celu zaoszczędzenie funduszków. Zrealizowawszy bowiem projekt, będzie można po kilku latach zamortyzować kapitał wydawany corocznie na wynajęcie lokali dla 6-ciu szkół elementarnych.

Projektowany gmach stanąć ma na jednym z placów miejskich.

(a) **W sprawie robót publicznych.** Wczoraj o godz. 6 wieczorem, w lokalu majstrów tkaczkich, odbyło się posiedzenie Komitetu wykonawczego w sprawie robót publicznych. Przewodniczył p. Teodor Meyerhoff.

Obecny na posiedzeniu tem starszy budowniczy miejski, p. Nebelski, dawał szczegóło-

we wyjaśnienia co do dalszych robót około zabrukowania ulic zaakceptowanych przez magistrat.

W celu przekonania się, w jakim stanie znajdują się i kiedy będą ukończone dotychczasowe roboty, udadzą się dziś na ulice Miłsza i Rokicińską budowniczy Nebelski, oraz pp.: Meyerhoff, Holc, Grosberger i Palmer.

W myśl uchwały zapadłej na posiedzeniu magistratu, komitet postanowił wyznaczyć pewne wynagrodzenie dla budowniczego miejskiego, mającego nadzór nad robotami.

Uznano za konieczne prosić prezydenta miasta, aby wszelkie żądania w sprawach robót publicznych skierowywał wprost do komitetu obywatelskiego.

(a) **Z przemysłu.** Przybyło do Łodzi grono hurtowników z Moskwy, między innymi znany kupiec Mitrofanów, w celu dokonania zakupów różnych towarów w fabrykach i poczynienia zamówień na terminowe dostawy.

(a) **Zawieszenie wypłat.** Według „Kommersanta“ zawiesiły wypłaty następujące firmy manufakturowe: w Kijowie „Zomek Bialik“, pasywa 50,000 rb.; w Białej Cerkwi „Hersz Sztempel“, pasywa 60,000 rb.; w Częstochowie „J. Ginesław“, pasywa 70,000 rb.; w Radomiu „M. Hirszsohn, pasywa 35,000 rb.; w Łodzi „Babicki i Cyrkin“, pasywa 18,000 rb.

(a) **Podniesienie upadłości.** Sąd okręgowy piotrkowski na ostatnim posiedzeniu podniósł upadłość łódzkiego komisyonera H. D. Zeligmana. Wobec tego zamknięte czasowo składy towarów, należące do Zeligmana, będą otwarte na nowo.

(a) **Z fabryk.** W tkalni Ch. Kagan, przy ul. Staro-Zarzewskiej nr. 70, wszyscy robotnicy w liczbie 76, postawili żądanie podwyższenia płacy zarobkowej.

(k) **O podwyższenie płacy.** W fabryce Biedermana i Plancera (Mikołajewska nr. 61), robotnicy w liczbie 60 mężczyzn i 40 kobiet zażądali podwyższenia płacy. Administracja żądaniom ich odmówiła; robotnicy po porozumieniu się przystąpili do pracy.

— W fabryce Prywesa (Południowa nr. 55), 50 robotników zażądało podwyżki o 1 kop. na 1000 motkach. Administracja nie zgodziła się; robotnicy pracują w dalszym ciągu.

— W fabryce Cezara Eisenbrauna (Widzewska 214), 200 tkaczów z ogólnej liczby 600 zażądało administrację, że o ile przedstawione żądania podwyższenia płacy o 20 proc. nie zostaną uwzględnione, za 2 tygodnie porzucą pracę.

— W fabryce braci Samet (Widzewska 184) 200 tkaczów z ogólnej liczby 300 zażądało podwyżki na wązkich towarach bawełnianych po 1 kop. od arszyna, na szerokich gładkich po 1 i pół, a na kolorowych po 2. Fabryka nie zgodziła się na żądania robotników, więc książki zostały ostemplowane.

— Do zarządu fabryki M. Silbersteina (Piotrkowska 242), przyszło 3 robotników, jako delegatów od 800 robotników tej fabryki, i zażądali podwyżki od 40—50 proc. Pomimo odmowy ze strony administracji, robotnicy pracują nadal.

Robotnicy fabryki Stahla w Pabianicach uzyskali żadaną podwyżkę i przystąpili do pracy. Robotnicy pracują w niej teraz na 2 zmiany.

(k) **Wybory do kas chorych.** W fabryce J. Heinzla dokonano wyboru pełnomocników na ogólne zebranie w sprawie kasy chorych. Głosowali prawie wszyscy robotnicy tej fabryki, bo około 1300. Wybrano 45 pełnomocników. W fabryce Hermana Schlee wybrano 30 pełnomocników.

(x) **O intrygę polską.** „Nowoje Wremia“, zamieściło donos na wystawę kijowską, jakoby to była nowa intryga polska. Z tego powodu w „Wieczornej Gazecie“ zamieszcza p. Pietrowicz artykuł, w którym po pierwsze, stwierdza, że komitet wystawowy, posadzony przez „Nowoje Wremia“ o „polską intrygę“, a złożony w przeważającej większości z rodowitych rosyjan, nie grał decydującej roli w przyciąganiu wystawców, gdyż należało to przede wszystkim do obowiązków sekcji; sekcje zaś składały się z przedstawicieli społeczeństwa, którzy pracowali zupełnie samodzielnie; po drugie zaś, iż na rozesłane w olbrzymiej ilości zaproszenia do udziału w wy-

stawie, większość firm rosyjskich nie raczyła nawet na nie odpowiedzieć.

Takie postępowanie wymienionych firm jest, zdaniem autora artykułu, rzeczą zupełnie naturalną. Udział w wystawie połączony byłby z wydatkami; pocóż więc naprózno wydawać pieniądze, kiedy firmom tym i bez wystawy dzieje się wcale nieźle?

Polscy przemysłowcy znajdują się w innym położeniu. Muszą oni polegać nie na zamówieniach rządowych, lecz na własnej energii i zamówieniach prywatnych. Starają się więc korzystać z każdej sposobności, która może dopomóc do rozszerzenia sfery zbytu swoich produktów. Nic dziwnego, iż zainteresowali się wystawą kijowską w większym stopniu, niż przemysłowcy rosyjscy i bardzo być może, iż będą na niej stosunkowo liczniej reprezentowani.

(h) **Ze straży ogniowej ochotniczej.** Wczoraj przybyli z Warszawy do naszego miasta: delegat ministerium spraw wewnętrznych, prezes Towarzystwa wzajemnego ubezpieczenia od ognia w Królestwie Polskiem i inspektor tegoż Towarzystwa, w celu zaznajomienia się pod względem pożarniczym z terenem łódzkim oraz w sprawie zorganizowania oddziału straży ogniowej na Bałutach.

Po zwiedzeniu II oddziału straży ogniowej ochotniczej, który zaalarmowano i który w półtorej minuty był już w drodze, delegat udał się do I oddziału, gdzie wykonano ćwiczenia i alarm. Z I oddziału delegat pojechał na ulicę Aleksandrowską, gdzie ubiegłej nocy paliło się na posesyach № 8 i 10.

Delegat wyraził uznanie straży ogniowej ochotniczej za energiczny ratunek, pomimo, że budynki w tem miejscu stoją gęsto obok siebie i niema wody, poczem omawiał z komendantem straży ogniowej, p. Zonerem, sprawę budowy stacji wodnej na Bałutach, gdzie, na wypadek pożaru, z braku wody, bardzo łatwo ogień przybrałby mógł rozmiary żywiołowej katastrofy.

Delegat uznał wogóle organizację straży łódzkiej za wzorową, nadmieniacz przytem, że niejedno miasto mogłoby Łodzi takiej straży pozazdrościć.

(a) **Związek sprzedawców gazet.** Wczoraj odbyło się zebranie związku sprzedawców gazet, w lokalu przy ulicy Cegielnianej nr. 17.

Odczytano sprawozdanie z dotychczasowej działalności; stwierdzono, że stan finansowy związku jest pomyślny. Postanowiono zwrócić się z zażaleniem do związku wydawców pism w Warszawie na miejscowych przedstawicieli, którzy, według ich twierdzenia, mają się z nimi źle obchodzić.

W końcu zobowiązano zarząd związku, aby starał się o rozwój ekonomiczny i kulturalny stowarzyszonych.

(a) **Związek fabrykantów wody sodowej.** W lokalu własnym przy ulicy Aleksandryjskiej nr. 10, odbyło się pod przewodnictwem p. J. Stupnickiego zebranie związku fabrykantów wody sodowej.

Odczytano sprawozdanie z działalności za rok ubiegły. Budżetu na rok 1913 nie określono, pozostawiając go do uznania zarządu.

W końcu dokonano wyboru członków zarządu i komisji rewizyjnej.

(x) **Głuchoniemi.** Jutro t. j. 7 b. m. przyjeżdża ksiądz Kuczyński z warszawskiego instytutu głuchoniemych i ociemniałych. Ks. Kuczyński odprawi dla głuchoniemych Mszę św., wypowie kazanie, i będzie słuchał spowiedzi.

Porządek dzienny następujący: W dniu tym odbędzie się nauka we własnym lokalu, przy ul. Piotrkowskiej № 283, w Stowarzyszeniu głuch. „Wzajemność“;

w niedzielę zaś 8 b. m., o godz. 9 rano odprawiona zostanie Msza św. w kościele św. Stanisława Kostki.

(x) **Ze Stow. majstrów fabrycznych.** W sobotę d. 7 b. m. o godz. 8 wiecz. w lokalu własnym (Nowy Rynek nr. 6), odbędzie się miesięczne posiedzenie zarządu ze współudziałem członków Stow. majstrów fabr. gub. piotrkowskiej.

(x) **Ze Stow. czeladzi ciesielskich.** Zarząd Stow. zawiadamia członków, że składanie książeczek członkowskich w biurze Stow. przy ul. Radwańskiej nr. 19, odbywać się będzie do 14 b. m. w każdą środę i piątek.

(h) Zebrania. W nadchodzącą niedzielę 8-go b. m. odbędzie się następujące zebrania:

— Kwartalne zebranie majstrów stelmaskich w mieszkaniu starszego majstra przy ulicy Brzezińskiej nr. 69, o godz. 2 po poł.

— Zebranie czeladzi stolarskich w lokalu przy ulicy Widzewskiej nr. 84, na którym nastąpi odbiór składki szpitalnej, wreszcie

— Zebranie czeladzi pończosznicych w lokalu przy ulicy Mikołajewskiej nr. 79, o godzinie 2 po poł.

(a) Popis gimnastyczny. W dniu 8 b. m. o godz. 4-ej po południu w szkole handlowej kupiectwa łódzkiego odbędzie się popis gimnastyczny wychowawców wszystkich klas tej uczelni.

(x) Wycieczka handlowców do Sulejowa zapowiada się świetnie. Dziś ostatni termin przyjmowania zapisów, wobec czego osoby, mające zamiar wziąć udział w wycieczce, niech pośpieszą z zapisaniem się na listę.

Pożądanem jest, aby biorący udział w wycieczce, zabrali z sobą trochę prowiantów (obiady zamówiono w Piotrkowie.)

Przewodniczący wycieczki prosi uczestników o stawienie się w niedzielę d. 8 b. m. w poczekalni I klasy na dworcu Łódź-fabr. punktualnie o godz. 6 m. 50 rano.

(x) Majówka. „Koło“ pracowników drogi żelaznej „Fabryczno-Łódzkiej“ urządza w niedzielę dnia 8, a w razie niepogody 15-go albo 22 czerwca r. b. wozem majora Gałkówek, zabawę z udziałem orkiestry, podczas której będzie przegrzywać orkiestra Domu Ludowego.

Dla majówkowiczów będzie specjalny pociąg, który odepdzie z Łodzi o godzinie 10 m. 20 rano, i wróci z niemi o godz. 10 wiecz.

Na miejscu w lesie będzie także urządzony bufet, gdzie każdy z uczestników zabawy znajdzie dla siebie odpowiedni posiłek.

(x) „Czerwcowka“ chóru św. Cecylii kościoła św. Anny, która się odbyła dnia 1 b. m., w łasku p. Antoniego Burno w Rudzie Pabianickiej z przyczyn niezależnych od Towarzystwa, odbędzie się w nadchodzącą niedzielę, dnia 8 b. m. w tymże łasku.

(a) Zagadkowo zniknięcie. Wczoraj wieczorem na polach zgierskich w pobliżu cmentarza ewangelickiego znaleziono mundur jakiegoś rewirowego. Zawiadomiona o wypadku tym policja wdrożyła natychmiast energiczne śledztwo, które ustaliło, że znalezione rzeczy należą do rewirowego 3-go cyrkułu Sołojewia. Przy mundurze znaleziono kartkę z poleceniem oddania rzeczy komisarzowi 3-go obwodu i list do żony. Co się z samym rewirowym stało, dotychczas nie wiadomo; ustal to niewątpliwie dalsze śledztwo.

(p) Ohydna zemsta. Wczoraj późnym wieczorem zapukano nagle do drzwi mieszkania Maryi Hącew, 37 letniej wdowy, zamieszkałej przy ul. Widzewskiej nr. 24 i gdy ta otworzyła, jakaś nieznana kobieta oblała twarz gryzącym płynem, który oparzył jej głowę, twarz i oczy, zagrażając utratą wzroku.

Lekarz pogotowia po udzieleniu poszkodowanej doraźnej pomocy, w stanie groźnym przewiózł ją do kliniki d-ra Goldmanna przy ul. Piotrkowskiej nr. 251.

(x) Ze straży. W niedzielę, dnia 8 b. m., o godz. 7 rano, odbędą się ćwiczenia IV oddziału łódzkiej straży ogn. ochotniczej w domu rekwizytowym tegoż oddziału.

— W poniedziałek, dnia 9 b. m. o godz. 7 wieczorem, ćwiczenia I i III oddziału łódzkiej straży ogniowej ochotniczej w domach rekwizytowych tychże oddziałów.

(a) Kradzieże. Józefowi Łaszczakowi ze Zduńskiej Woli w tramwaju skradziono weksle na sumę 855 rb. i gotówką kilkadziesiąt rubli.

— Wczoraj z mieszkania Mordki Rabinowicza, przy ul. Brzezińskiej nr. 5, skradziono gotówkę 200 rb. i 8 weksli na sumę 800 rb.

(p) Z głodu i wyczerpania sił zasłabł wczoraj na ul. Aleksandrowskiej nr. 34 W. Lewartowski, 17-letni chłopiec, bez zajęcia i mieszkania. Doraźnej pomocy udzielił mu lekarz Pogotowia.

(a) Wybory pełnomocników do kas chorych w Zgierzu. W zakładach przemysłowych tow. akc. zgierskiej manufaktury bawełnianej przeprowadzono wczoraj wybory pełnomocników do kas chorych.

W wyborach brało udział około 400 robotników z ogólnej liczby 560. Wybrano 9 pełnomocników w tej liczbie 1 majstra i 8 robotników.

(a) Ze Zgierza. Gubernator piotrkowski zatwierdził na radnych magistratu m. Zgierza przemysłowca p. Ignacego Hordliczkę, oraz p. Wilhelma Hofmana.

(a) Kontrola rezerwistów. W środę przyszłego tygodnia t. j. dnia 11 b. m. odbędzie się kontrola rezerwistów ze Zgierza, Łagiewnik i Lućmierza.

(a) Zabawa „Liry“ zgierskiej. Towarzystwo śpiewacze „Lira“ w Zgierzu urządza w niedzielę pomiędzy torem kolei kaliskiej, a linią tramwajową zabawę leśną.

Początek zabawy o godzinie 2 po południu.

(a) Zebranie ogólne roczne „Lutni“ zgierskiej odbędzie się jutro o godzinie 7 wieczorem w lokalu własnym przy zbiegu Starego Rynku i ulicy Łęczyckiej.

Porządek dzienny zebrania obejmuje sprawozdanie z działalności towarzystwa za rok ubiegły.

(z) Z Ozorkowa. Grono łódzkich przemysłowców łącznie z finansistami warszawskimi stworzyło spółkę dla eksploatacji źródeł górących w Ozorkowie.

(a) Groźny pożar w okolicy. Nocy onegdajszej we wsi Emilii, pod Ozorkowem, w zabudowaniach kolonisty F. Lehmana, z niewyjaśnionej dotąd przyczyny wynikł pożar, który szerzył się tak szybko, iż zanim pomyślano o akcji ratunkowej, już trzy domy wraz z budynkami gospodarczymi stały w płomieniach.

Oprócz wspomnianych budynków spaliło się mnóstwo narzędzi rolniczych i gospodarczych oraz produktów żywnościowych i paszy.

* Straty wynoszą około 4-ch tysięcy rubli.

(a) Fatalny wypadek. Onegdaj wieczorem nad stawem Suwalskiego w Lućmierzu, przechodziło dwóch młodych ludzi.

Nagle jeden z nich, niejaki Forman wpadł do wody i nie umiejąc pływać, począł tonąć, co widząc, towarzysz jego S. Rosenbaum, pośpieszył mu z pomocą, lecz wciągnięty w głębie, również utonął.

Ze stawu wydobyto już tylko zwłoki obu nieszczęśliwych.

SZTUKA.

(x) Koncerty orkiestry warsz. straży ogniowej. Orkiestra W. S. O. pod dyr. A. Sielskiego, rozpoczyna u nas swą działalność artystyczną od czynu społecznego, a mianowicie składa poślowe dochodu z inauguracyjnego koncertu w sobotę dnia 7 b. m. na rzecz jednej z najpożyteczniejszych instytucji, która nigdy nikomu nie odmawia swej pomocy, a której każdy bez wyjątku pośpieszyć winien z ofiarą—na rzecz Pogotowia Ratunkowego w Łodzi. Cel piękny, połączony z uczcą artystyczną, da możność mieszkańcom Łodzi zaznaczyć swą sympatię zarówno dla nieustrudzonej działalności naszego Pogotowia, jak i dla pięknej muzyki—którą bezsprzecznie znany zespół warszawski, pod dyr. utalentowanego swego kierownika A. Sielskiego, będzie darzył łodziaków.

Na sobotnim koncercie usłyszymy obydwie orkiestry W. S. O. w pełnym komplecie, a więc dętą—symfoniczną, która między innymi wykona tak potężne utwory, jak poemat symfoniczny F. Liszta, Chopina, Czajkowskiego i orkiestrę mandolinistów, która odegra canzony włoskie i najulubieńsze romanse cygańskie. Obydwoma orkiestrami dyryguje A. Sielski.

Koncerty—jak wiadomo—odbywać się będą w parku Staszica przy ul. Dzielnej.

Z WARSZAWY.

* Wystawa rzemieślniczo-przemysłowa.

Ordynat hr. Zamojski i St. ks. Lubomirski wystąpili do władzy wyższej z prośbą o oddanie im w r. 1914 parku praskiego na urządzenie wystawy rzemieślniczo-przemysłowej.

Petenci zaznaczyli w podaniu, że pożądanę

jest, aby magistrat usunął z parku zniszczone i stare budowle b. komitetu trzeźwości, ponieważ na miejsce tych budynków będą wzniesione pawilony wystawowe.

Magistrat zgodził się na oddanie parku na cel pomieniony.

* Z żałobnej karty.

Wczoraj zmarł, przeżywszy lat 73, ś. p. Antoni Stelmach, znany artysta-skrzypek.

Zmarły przez długi szereg lat był profesorem konserwatorium warszawskiego i cieszył się wśród uczniów ogromną sympatią.

* Mięso stanieje.

Wczoraj nadeszły z Berlina wiadomości, iż z powodu zrównania się obecnie cen mięsa na targach berlińskich z cenami warszawskimi, magistrat m. Berlina zamierza zaprzestać na czas pewien sprowadzania bitego mięsa z Warszawy; kontrakt z hurtownikiem, czyniącym zakupy na rynku warszawskim, Aronem Saulem, skończy się zapewne dobrowolnym układem.

Na zimę ma być zawarty z dostawcami warszawskimi nowy kontrakt, dotyczący wywozu mięsa, zimą bowiem w Berlinie konsumpcja mięsa zwiększa się prawie dwukrotnie.

* Strajk szewców.

Wczoraj rano rozpoczął się w Warszawie strajk szewców - chałupników, pracujących dla kupców, wywołanych do Cesarstwa.

Strajk objął do wieczora od 10 do 12 tysięcy pracowników. Domagają się oni między innymi polepszenia płacy.

* Morderstwo z zemsty.

Stanisław Woźnicki, pozostający bez określonego zajęcia, zamordował wczoraj na ulicy Dzielnej trzema uderzeniami sztyletu Stanisława Tomczaka z zemsty za to, że ten uwiódł mu kochankę.

Mordercę aresztowano.

Burze.

Burze, które w tych dniach przeciągnęły nad naszym krajem, wyrządziły szkody liczne.

Na szosie Częstochowa-Wieluń, około Grabówki potoki wody zerwały na dość wielkiej przestrzeni szosę i most, w chwili gdy przezeń przejeżdżał włościanin parą kofmami i wozem; włościanin uszedł śmierci, natomiast para koni i wóz zginęły w nurtach wody; wydobyto je dopiero nazajutrz.

We wsi Grabówce od pioruna spaliły się dwie stodoły należące do Szlichla i Adamczyka. Tenże piorun zabił 12-letniego Anioła, pasącego krowy na pastwisku.

Za fermą ogrodniczą p. Jastrzębskiego, w polu od pioruna spalił się dom mieszkalny i zabudowania gospodarcze.

W Szarlejce piorun uderzył w dom włościański, powodując pożar, który strawił całe zabudowanie. W tejże wsi piorun zabił włościankę.

W Częstochowie w kilku biurach, pomiędzy innymi i w biurze powiatu, popaliły się wszystkie przewodniki oświetlenia elektrycznego.

Piorun wzniecił też pożar na wieży kościoła św. Barbary.

Na ratunek rzuciła się bezzwłocznie ludność i zanim straż przybyła, ogień w zarodku ugaszono.

Na ulicy Dojazd piorun, uderzywszy w drut kolczasty na parkanie kolejowym, przeszedł po nim, rozrywając kilkanaście sztachet.

W Rakowie piorun uderzył w dom p. Rogali, poprzewracał kominy i zrujnował ściany domu, powybił okna w kilku mieszkaniach i wzniecił ogień, który ugaszono.

W Błesznie piorun zabił klacz i psa, uwiązanego na łańcuchu.

W drodze z Częstochowy do Noworadomska mnóstwo drzew połamanych zostało przez piorun.

Na Zawodziu spaliła się stodoła, a w Starym Rynku piorun uderzył w dach i rozwalił piec i sufit.

We wsi Kamyk, od pioruna powstał pożar w zagrodzie włościańskiej, która spłonęła wraz z budynkami należącymi do Grzegorza Jagody.

We wsi Włosna, gminy Rększowice powstał pożar w zabudowaniach małżonków Jankowskich, który strawił dom mieszkalny, chlew i sto-

dołę. Prócz tego spaliło się 15 korcy żyta wartości 100 rubli.

We wtorek, około godz. 5 po poł., podczas burzy piorun uderzył w zachodnią część budynków poklasztornych w Chęcinach.

Wynikł wskutek tego pożar, który zniszczył znaczną część dachu; pokrycie gontem i krokwie przytem zgorzały.

Straty wynoszą tysiąc kilkaset rubli.

W majątku Rzasawy pod Częstochową spadł grad wielkości jaja, który wyflukł wszystkie jęczmień, powodując 5 tys. rb. straty.

ZA SPRAWĘ.

Do celi więziennej wkroczyła p. Aniela Tułodziecka. Bo tak zawyrokował sąd pruski—pisze „Kurier Poznański”—z inicjatywy pruskiej policji, która w polskich „pogadankach dla matek” dopatrzyła się zakazanego paragrafem kagańcowym publicznego obradowania w stolicy Wielkopolski w języku polskim.

Wprawdzie tolerowano przez dłuższy czas owe „pogadanki”, i państwo pruskie nie runęło w gruzy. Ale trudno, woła policji pruskiej jest wola pruskiej policji. Więc wkroczone. „Winnowajczyni”, p. Aniela Tułodziecka, jako kierowniczką „pogadank” zażądała rozstrzygnięcia sądowego. I rozstrzygnięcie nastąpiło, i padł wyrok.

Dwanaście dni każni rozpoczęła na równi z pospolitymi przestępcami odsiadywać niewiasta, której życie jest jedną wielką ofiarą ze zdrowia, sił i mienia na rzecz sprawy naszej, przez nią umiłowanej całym sercem, całą duszą, całym jestestwem i jestestwa tego każdym drgnięciem.

Gdyby była niemką i działalność swą kierowała na użytek sprawy niemieckiej, miałyby niewątpliwie liczne odznaczenia i tytuły honorowe, nie mówiąc już o „ostmarkenculadze” pod tą czy inną postacią. Że wszakże polskie w niej bije serce, że polskiej sprawie życie swe poświęca, więc oto ta, której skroń siwy już otacza włos i której siły sterane, zamknięta dziś w ciasnej i dusznej celi, skazana na odpokutowanie „przestępstwa politycznego”.

A może policja pruska nie byłaby się tak gorąco „zaopiekowała pogadankami dla matek”, gdyby na ich czele nie stała właśnie p. Aniela Tułodziecka, jedna z najdzielniejszych naszych niewiast, dusza tylu postanowień i przedsięwzięć, tylu instytucji i towarzystw naszych. Może należy w inicjatywie policji, uwięzionej wyrokiem sądowym, dopatrywać się obrachunku nie tylko z kierowniczką „pogadank”, lecz zarazem z polką-obywatelką, służącą siostróm swym za przykład ofiarności, za wzór, jak pojmować należy służbę publiczną dla sprawy—mimo zapór pruskich i pruskich szkań?

Zniknięcie oszusta.

W ubiegły piątek — pisze „Goniec Poranny” — zniknął z Warszawy ekspedytor drzewny na stacyi towarowej kolei petersburskiej, Nachman Kohn. Zniknięcie to w świecie handlarzy drzewem wywołało wielki popłoch. Kohn około 30-tu lat trudnił się ekspedycją i handlem drzewa i cieszył się wielkim zaufaniem, zarówno wśród kupców, jak i urzędników kolejowych. Okazało się, że Kohn od stycznia r. b. do chwili swego zniknięcia przy pomocy sfałszowanych dowodów wywiózł ze stacyi towarowej wspomnianej kolei około 30 wagonów towaru drzewnego, który to towar podług dowodów kolejowych figuruje jako niewykupiony.

Falszerstwa te były dokonane tak misternie, iż delegowana przed kilku tygodniami komisya ministeryalna z Petersburga, po sprawdzeniu ksiąg i dowodów stacyi towarowej, znalazła wszystko w porządku.

W sprawie tej prowadzone jest energiczne dochodzenie, przyczem do odpowiedzialności sądowej będzie pociągnięta spora liczba urzędników kolejowych.

Pozatem Kohn zarwał szereg osób prywatnych, tak, iż ogółem wysokość jego nadużyć dochodzi do sumy kilkudziesięciu tysięcy rubli.

Niewładna demonstracya.

Pisma rosyjskie pełne są ech i omawiań demonstracyi, urządzonej przez opozycję podczas omawiania budżetu synodu w Dumie.

Jak wiadomo, Czheidze w bardzo spokojnej a złośliwej mowie zestawiał wersety pisma świętego i orzeczenia ojców kościoła z danymi statystycznymi, dotyczącymi uposażenia duchowieństwa prawosławnego.

Zestawienia były istotnie tak efektowne, że wywoływały głośnie radość i śmiechy na lewicy, a oburzenie prawicy. Prawica poczęła hałasować, krzyścić, że Czheidze bluźni i domagać się od przewodniczącego, aby odebrał mówcy głos. Przewodniczący uległ prawicy, co wywołało usunięcie się całej opozycji z sali posiedzeń. Skorzystała z tego prawica, która nie pozwoliła wypowiedzieć się mówcom i żądała niezwłocznego przystąpienia do głosowania.

Napróżno paździerznikowcy usunęli się z sali, aby zerwać quorum; liczba posłów potrzebna do powzięcia uchwały, pozostała na sali; prawica obaliła formułę przejścia do porządku dziennego postępowców, która miała widoki przyjęcia, przyjęła budżet synodu bez zastrzeżeń, z czego najbardziej kontent był Sabler, oberprokurator synodu, który uniknął przykrej krytyki swej działalności.

Opozycya zaś jest trochę stropiona nieoczekiwanym wynikiem demonstracyi.

TELEGRAMY.

Komunikat urzędowy.

PIETROWSK, 5 czerwca (P.) O godzinie 2 min. 30 po poł. Najjaśniejszy Pan z Cesarzowiczem Następcą Tronu i Najdostojniejszymi Córkami raczył przybyć do klasztoru Jakowlewskiego, gdzie spoczywają relikwie świętego Dymitra Rostowskiego.

Najjaśniejszy Pan w klasztorze powitany został przez biskupa Joasafa. Po krótkim nabożeństwie, ucałowałszy wraz z Najdostojniejszemi Dziećmi relikwie świętego Dymitra, raczył oglądać przedmioty zakrystyi klasztornej.

Ogrodzenie klasztoru Jakowlewskiego i przyległe miejscowości przepełnione są przez lud entuzjastycznie witający Najjaśniejszego Pana i Najdostojniejsze Dzieci. Pogoda przepiękna. Dźwięki dzwonów klasztornych i radosne okrzyki narodu ziały się w uroczysty akord.

Pogląd Rosyi.

BERLIN, 5 czerwca. (wł.) Jak donoszą z Petersburga, w rosyjskich kołach politycznych panuje pogląd, iż w zatargu bałkańskim nastąpiło już znaczne odprężenie i że zjazd prezesów gabinetów państw bałkańskich doprowadzi do porozumienia, bez potrzeby odwoływania się do sądu rozjemczego.

Zjazd ministrów.

BIAŁOGROD, 5 czerwca. (wł.) Zjazd prezesów ministrów państw bałkańskich odbędzie się w Salonikach we wtorek. Gdyby tam nie doszło do porozumienia, to dalsze narady mają być prowadzone w Petersburgu.

Demobilizacya.

KONSTANTYNOPOL, 5 czerwca. (wł.) Demobilizacya wojska tureckiego na linii czatałdzkiej i pod Bulairem ma się rozpocząć w ciągu dni najbliższych.

Zbrojenie Rumunii.

BUKARESZT, 5 maja. (wł.) Na wniosek ministra wojny, postanowiła rada ministrów wprowadzić w armii rumuńskiej nowy model karabina. Wobec tego rząd wydał polecenie obstarowania pół miliona tych karabinów. Prócz tego mają być zamówione dla floty rumuńskiej 4 torpedowce.

Kawalerya kurdyjska.

KONSTANTYNOPOL, 5 czerwca. (wł.) Jak donoszą dzienniki, poseł angielski zażądał od Porty rozpuszczenia kawalerii kurdyjskiej Hamidjeh, przeszkadzającej wprowadzeniu reform w Anatolii. Porta odpowiedziała wymijająco.

Poselstwo sultańskie do ces. Niemiec.

KONSTANTYNOPOL, 5 czerwca. (P.) Pierwszy szambelan sultana wyjeżdża dziś do Berlina, w celu doręczenia Cesarzowi Wilhelmowi podarków sultana, tudzież gwoli zapewnieniu o uczuciach przyjaznych sultana oraz krajów jego, wiążących w cesarzu swego protektora.

Zmiana frontu.

LWÓW, 5 czerwca. (wł.) Powołując się na niedawne rozporządzenie ministerium spraw wewnętrznych, policya rozesała dzisiaj do tutejszych związków strzeleckich zawiadomienie, ograniczające ich działalność do funkcji ściśle sportowych. Cwiczeń zbiorowych na wzór wojskowy z bronią pałą zabroniono.

Echa afery Redla.

WIEN, 5 czerwca. (wł.) Na wczorajszym posiedzeniu parlamentu minister obrony krajowej odpowiadał na interpelacyę, wniesioną w sprawie szpiegostwa byłego pułkownika Redla.

Minister, zbijając doniesienia dzienników, podkreślił, że Redl zajmował się szpiegostwem od marca 1912 roku. Szpiegował naprzód na rzecz jednego z państw ościennych, następnie zaś jeszcze na rzecz Włoch i Francji.

Z początku oddawał tym państwom usługi nieznaczne, lecz później zakres jego działalności szpiegowskiej rozszerzał się, aż wreszcie sprzedał wspomnianym państwom plany mobilizacyjne Austrii.

Wspólników Redla nie miał, planów mobilizacyjnych Niemiec nie zdradził nikomu.

Mowa ministra nie wywołała silnego wrażenia, Georgi bowiem, zamiast potępić z całą siłą ohydny fakt zdrady tajemnic państwowych, usiłował aż nadto widocznie obniżyć znaczenie popełnionych przez Redla zbrodni.

Lzba posłów i kuluary parlamentarne w czasie przemówienia ministra były przepelnione.

Zgon kompozytora.

PRAGA, 5 czerwca. (P.) Zmarł, przeżywszy lat 80, nestor kompozytorów czeskich, Rozkoszny.

Cudzoziemcy w Niemczech.

Berlin, 5 czerwca. (P.) W komisji budżetowej parlamentu Rzeszy posłowie centrowi złożyli wniosek, aby cudzoziemcy, mieszkający w Niemczech więcej niż rok, choćby nie w celu zarobkowania, byli pociągani do opłat na armię. Sekretarz stanu do spraw skarbu zaprotestował przeciw temu wnioskowi, oświadczył się jednak za opodatkowaniem cudzoziemców, mieszkających w Niemczech przez długi czas w celu zarobkowania. Przeciw wnioskowi byli socjaliści. Komisya uchwaliła zgodnie z wnioskiem sekretarza stanu.

Z ostatniej chwili.

Zgromadzenie wydawców.

Poznań, 6 czerwca. (wł.) Walne zgromadzenie wydawców polskich odbędzie się w Domu przemysłowym w Poznaniu dnia 8 b. m.

O wyspy Egejskie.

Londyn, 5 czerwca. (wł.) Konferencya ambasadorów obradowała wczoraj na trzygodzinnym posiedzeniu nad statutem dla Albanii i nad sprawą wysp Egejskich. Konferencya postanowiła połączyć sprawę wysp Egejskich i południowych granic Albanii i uchwaliła, że rozstrzygnięcie sprawy wysp Egejskich zależnem będzie od stanowiska, jakie zajmie Grecya w sprawie południowych granic Albanii.

Panuje ogólne przekonanie, że przyjdzie do kompromisu. Wszystkie wyspy Egejskie mają być oddane Grecji z wyjątkiem dwóch, które leżą tuż przy wejściu do cieśniny dardanelskiej. Bułgarya otrzyma wyspę Thaos. Mocarstwa domagać się będą od Grecji gwarancji, że żadna z otrzymanych przez nią wysp nie zostanie ufortyfikowana.

Następne posiedzenie odbędzie się w poniedziałek.

Odwet.

Paryż, 6 czerwca (wł.) Izba deputowanych obradowała wczoraj w dalszym ciągu nad przedłożeniami wojskowymi. Deputowany Lecreve przemawiał za projektem. Oświadczył on, iż wierzy w możliwość szybkiego ataku Niemiec na Francję. Gdyby nawet Strassburg i Metz należały do Francji, to Francja i tak nie powinna by przeprowadzić zbrojenia, nie powinna bowiem zapominać, że pomiędzy nią i Niemcami istnieją stare obrachunki, które wcześniej, czy później powinny być załatwione. Dalej Francja nie powinna zapominać, że mobilizacja jej sojusznika, Rosji, odbywa się bardzo wolno, tak, że przy wybuchu wojny Francja, przynajmniej w początkach, musiałaby całkowicie polegać na własnych siłach. Lecreve następnie przypomina rok 1870 i dowodzi, że wówczas Francja ogłupiona była sławą, dziś jednak silnie panuje rozsądek.

Przeciwko Lecreve wystąpił socjalny demokrat Guesde. Stwierdził on, że za wojnę 1870 roku odpowiedzialność ponosi Napoleon trzeci i republikanie. Oświadczenie to wywołało na lewicy burzę protestów. Powstał tak wielki hałas, że pomimo nawoływań przewodniczącego, Deschanel'a do porządku, obrady stały się niemożliwymi i odroczone je do poniedziałku.

A ci się zbroją.

Berlin, 6 czerwca (wł.) Na wczorajszym posiedzeniu komisji budżetowej uchwalono sposób obliczania procentu od majątków na podatek jednorazowy na pokrycie zbrojeń.

Przyjęty został wniosek konserwatysty hr. Westorpa. Najniższy podatek wynosić ma 0,14% i pobierany będzie od majątków wartości 50 tysięcy marek i wyżej, najwyższy zaś procent wyniesie 1,5, a pobierany będzie od majątków, których wartość przewyższa 5,000,000 marek. Komisja przyjęła następnie wniosek socjalistów, że właściciele majątków mniejszych, niż wartości 50,000 marek, wolni będą od podatku wówczas, jeżeli dochód roczny od tych majątków nie przenosi 3,000 marek.

Przedstawiciel Koła polskiego, hr. Mielżyński, głosował za wnioskiem hr. Westorpa. Wspólnie z alzatzykami hr. Mielżyński zgłosił wniosek następujący: Jeżeli podatek jednorazowy da dochód większy ponad jeden miliard marek, to stosownie do nadwyżki mają być uwalniane od podatku majątki aż do 100,000 marek całkowicie lub częściowo, przez zupełne lub częściowe opuszczanie pierwszej lub drugiej raty. Wniosek ten przyjdzie pod obrady dzisiaj.

Burze.

Berlin, 6 czerwca (wł.) Z całych Niemiec, a szczególnie ze wschodu monarchii pruskiej

Antonina z Pomykalskich Krzemińska

ŻONA HANDLOWCA,

po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzona św. Sakramentami, zmarła dnia 6-go czerwca, w wieku lat 30.

Wyprowadzenie zwłok nastąpi w niedzielę dnia 8 b. m. o godz. 5-ej po południu z domu żałoby przy ulicy Szkolnej Nr. 21. Na smutny ten obrządek zapraszają przyjaciele, kolegów i znajomych, dotknięci strasznym ciosem

Mąż z córką i rodziną.

Nabożeństwo żałobne odbędzie się w poniedziałek, dnia 9-go b. m. o godzinie 9-ej rano w kościele św. Józefa. 1978

nachodzą wiadomości o wielkich burzach i wylewach. Wczoraj po południu i wieczorem przeszły gwałtowne burze nad prowincjami wschodnimi i pod Gdańskiem, lecz szkody tu wyrządzone są stosunkowo nieznaczne, natomiast w obwodzie Kassel burze wyrządziły milionowe szkody.

Nad wielu miejscowościami oberwały się chmury. Dwanaście zostało zmytych i uniesionych przez prąd wody. Wiele linii kolejowych zawiesiło funkcyę. W Moguncyi spłonęła od pioruna fabryka. W Remin woda zalewa ziemię na pół metra.

Wylewy.

Paryż, 6 czerwca (wł.) Skutkiem ulewnych deszczów wylała rzeka Garona. Wody zalały obydwie brzegi, francuski i hiszpański. Kilka wsi zostało zupełnie zniszczonych. Straty wynoszą przeszło 6 milionów franków. Liczba ofiar w ludziach nie jest dotychczas znana.

Przeciwko Anglii.

Londyn, 6 czerwca (wł.) Z Kalkuty donoszą, że wykryto tam szeroko rozgałęziony spiszek przeciwko Anglii. Dokonane rewizye wykryły wielkie zapasy broni i amunicji, oraz kosztowności zgromadzonych na zakup nowych transportów broni. Znalaziono również dokładny plan powstania. Przywódców spisku, których zdradziły tajne dokumenty—aresztowano.

Zabójstwo żandarma.

CZERKASY, 6 czerwca (P.) Na stacyi Cwietkowo jakiś nieznan sprawca zabił żandarma i zranił 2 inne osoby.

Wiadomości zamiejscowe.

Kto zapłacił? Z powodu projektowanej przez prezydenta Stanów Zjednoczonych Wilsona reformy skarbowej anglik W. H. Rentoul zastanawia się w odczynie niedawno wyłożonym nad następującym zagadnieniem. Piast z Meksyku ma wartość 5 franków, w Stanach Zjednoczo-

nych 4 fr. 80 centymów. Na odwrót dolar w Meksyku ma wartość 4 fr. 80 cent., w Stanach Zjednoczonych 5 franków. Otóż mieszkający na pograniczu meksykańin bierze dolara, idzie do Stanów Zjednoczonych i pije tam za 20 cent. whisky, zostają mu 4 fr. 80 cent., które wymienia na piastra. Z piastrem wraca do Meksyku, dostaje za piastra 5 franków, wypija za 20 cent. whisky, a zmieniawszy pozostałe 4 fr. 80 cent. na dolara idzie z nim do Stanów Zjednoczonych, gdzie, wypijwszy za 20 centów whisky, kupuje ponownie za 4 fr. 80 cent piastra i wraca z nim do Meksyku. Wieczorem o ile nie przepił rozochocony całego piastra od razu, kładzie się spać pijany, nie naruszywszy wcale tego piastra. Pytanie.

Kto zapłacił za whisky?

SPOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE

Stacyi centralnej K. E. Ł.

Data	Barometr sprowadzony do 0° st.	Termometr w st. C.	Wilgotność w %	Kierunek i prędkość wiatrów (metrów i sekund)	Uwagi
5/VI 1 popoł.	741.0	+20,5	68	W 1	Z dnia 5/VI Temperatura max. +25,2°C., min. 14,8
5/VI 9 wiecz.	741.0	20,3	69	Pn W 1	Opadn 0,5 mm
6/VI 7 rano	740.6	16,6	90	Pn W 0	

OFIARY.

Dla Teodora Jaworowicza.

Bezimiennie 1 rb.

Słynna powieść apologetyczna z życia Pana Jezusa p. t.

„ŻYDOWSKIE DUSZE”

Str. 500 cena rb. 1, poleca

Księgarnia Przeglądu Katolickiego

Dr. med. S. ARONSON,

były asystent klinik berlińskich.

Piotrkowska 120. Tel. 31-82.

AKUSZERYA i choroby kobiece

Przyjmuje do 11 rano i od 4-6 po poł. Wniedziele od 10-12. 1487

PODZIĘKOWANIE.

Liczne grono pracowników fabryki Desurmonta niniejszem składa podziękowanie Szanownemu Zarządowi tejże fabryki, za tak staranne urządzenie własnym kosztem ołtarza przy ulicy Wólczarskiej na uroczystość „Bożego Ciała”. 1972

DROBNE OGŁOSZENIA.

AIAIAI Freblankę z 6-cio klasowym wykształceniem chlubnymi świadectwami skromnych wymagań poleca Biuro Pedagogiczno-rekomendacyjne Ludwińskiej ul. Piotrkowska 109 (parter). 4844-3-2

AIAIAI Potrzebna panna polka z przyzwoitej rodziny do interesu handlowego, niemiecki pożądan. Wiadomość: Piotrkowska 117-2 od 8-ej do 10-ej rano. 4891-3-1

Do sprzedania za 1500 rubli 8 morg grunt i pół morgi brzoźowego zagajnika gm. Puczniew kolonia Nowy-Malanów. Wiadomość na miejscu u Franciszka Kowalskiego. 4850-2-2

Do pracowni St. Szymanko potrzebne są zaraz zupełnie zdrowe staniczarki Piotrkowska 4851-3-1

Do sprzedania dwie pralnie w mieście droga na Bałutach może być zaraz albo od lipca Północna 19. 4892-2-1

Encyklopedia Orgelbranda do sprzedania tanio. Dowiedzieć się: ul. Targowa 50, oficyna, 4 piętro u p. Musiała między 7 a 9 wiecz. d

Felczer! znam dentystykę poszukuję odpowiedniej posady oferty proszę składać Rozwój dla K. K. 4882-2-1

Jest dobry sklep do sprzedania ul. Wodna nr. 35. 4835-3-1

Jest do sprzedania para koni kasztany brudne, trakeny, ogier i klacz lat 5 i 6 miary 5 werszków adres: Sulkowice p. Piątek, cena rb. 1500 Niedziałkowski. 4865-3-1

Kolonia 35 morgów do sprzedania na wypłatę zabudowania zwyczajne, cena 4500 rubli, prawo dworskie. Wiadomość: poczta Żelów, folwark „Konie”. 4453-3-1

Krawcowa zdolna poszukuje pracy w domu prywatnym może być na wyjazd Spacerowa 37-15. 4073-1

Kawaleria w dobrym punkcie zaraz do sprzedania z powodu wyjazdu ul. Piotrkowska 205 4864-3-1

Korepetytor z praktyką przy sposobie do szkół średnich rządowych oraz i na świadectwa ul. Targowa 55 m. 49 od 7 do 8 w. 2661-6-1

Kuchnia w dobrym punkcie istniejąca kilka lat jest do sprzedania. Oferty w adm. Rozwoju pod lit. J. 12. 4785-3-3

Letnie mieszkania pokój z kuchnią rubli trzydzieści pod lasem komunikacja tramwajowa Wiadomość Juliusza 18. Ludwikiewicz. 4525-6-6

Łóżka żelazne piętne, wynajmę na letniska, naczynia kuchenne Chodkowski Lenk Mikołajewska 25. 4851-2-2

Magle do sprzedania z powodu wyjazdu Bałuty Dolna nr. 9.

Mamka dostanie 150 rubli, zgłaszać się do Głównego kantoru służby ul. Piotrkowska 109. 4843-3-2

Maszynę Singera bębnową mało używaną sprzedam za rb. 35 ul. Aleksandryjska nr. 28. 4838-2-2

Maszynę bębnową sprzedam tanio ul. Włodzewska nr. 139 m. 14. 4837-2-2

Magiel sprzedam tanio ul. Grabowa nr. 16 m. 16. 4849-2-2

Mały sklep do sprzedania spożywczo-dystrybucyjny z powodu wyjazdu ul. Włodziewska 30 Koziny. 4874-3-1

Na wsi sklep do sprzedania komunikacja tramwajowa na mieście wiadomość Piotrkowska nr. 290 w galanter. sklepie. 4858

Nowy kurs od czerwca. Kursy przygotowawcze na świadectwa nauczycielskie, aptekarskie, rangę Mikołajewska 22-9. 4255-10-9

Nauczycielka słoju ze świadectwem poszukuje lekcji od roku szkolnego. Oferty dla „Nauczycielki”. 4808-3-2

Obiady wydaje w domu prywatnym, smaczne bo na świętym maśle ul. Włodzewska 97 I-sze p. oficyna Bańkowska obok parku. 10-9

Okazyjnie przy ul. Spacerowej jest lokal, złożony z 5 pokoi i kuchni i piętro front. Zlew i wodociąg. Dobry na kantor lub biuro dla doktora lub adwokata cena 750 r. Okazyjnie do odstąpienia. Oferty w red. „Rozwoju” pod „Lokal”. 4-4

Potrzebna zdolna prasowaczka ul. Kamienna nr. 2. 4850-2-1

Przyjmę przyzwoitą pannę na mieszkanie ul. Przejazd nr. 49 miesz. 13. 4860-1

Potrzebny zaraz chłopiec na posyłki. Andrzeja 43 (skład apteczny). 4866-2-1

Pralnia do sprzedania z powodu wyjazdu w dobrym punkcie Zawadzka 33. 4888-5-1

Potrzebni ślusarze anszlegerzy na budowie; wiadomość Plac Kościelny nr. 8. 4889-2-1

Pokój umeblowany do wynajęcia z osobnym wejściem ul. Andrzeja 7 Kolubiński 4890-2-1

Pokój umeblowany zaraz do wynajęcia ul. Widzewska 75 1-e piętro w oficynie. 4895-2-1

Potrzebny zaraz subiekt do fryzjera Przejazd 78. 4894-1

Potrzebne od pierwszego lipca 4 pokoje, kuchnia, klozet, szopy na stajnie. Oferty cena Rozwój „Jobes”. 4867-1

Potrzebny chłopiec na posyłki Widzewska 145 fabryka szkła

Poszukuję zajęcia do słabej osoby na letnie mieszkanie ul. Wysoka nr. 24 w sklepie. 4871-3-1

Powóz do sprzedania na żelaznych obrotach w dobrym stanie ulica Żelazna nr. 5 m. 2. 4876-3-1

Pokoje kawalerskie z osobnym wejściem meblami oraz całym utrzymaniem do wynajęcia w pięknej willi z ogrodem. Koszt całkowity miesięcznie 50 rb. Zgłaszać się na ul. Podlesna nr. 11. 2*-2

Potrzebna zdolna podręczna i uczenica do pracowni „Kazimierz”, Benedykta 39, parter.

Pokój umeblowany z elektrycznością i wszelkimi wygodami do wynajęcia ul. Juliusza 31 m. 12 róg Przejazd. 4855-3-2

Potrzebna agencja do zbierania adresów z kaucją 15 rubli. Pusta 11 — 10. 4610-6-1

Potrzebni ludzie którzy nie są zdolni do ciężkiej pracy, a mają około 10 rubli, do sprzedaży gazet, wiadomość, biuro dzienników A. Gębalskiego ul. Piotrkowska 21. 4859-3-2

Potrzebni terminatorzy do warsztatu tapicerskiego Składowa nr. 15. 4855-3-2

Potrzebna pracznia Andrzeja 38 pralnia. 4817-2-2

Pokój do wynajęcia dla kobiety inteligentnej, od 14 lipca na parterze z wygodami (wejście wspólne), przy ul. Nawrot, blisko Piotrkowskiej. Wiadomość: ul. Przejazd 16, w pracowni Janiszewskiej.

Poszukiwanym jest specjalista, chrześcijanin, do sprawdzania kolejowych opłat przewoźnych. Oferty z wymienieniem referencji należy składać w redakcji „Rozwoju” pod lit. D 23. 4665-10-6

Potrzebna dziewczyna do służby od lat 14 do 18 przez czas letni na wieś Widzewska 146 m. 36. 5-1

Piekarski furgon z plandeką, oraz urządzenie sklepowe z wagami, a także i sztyldy do sprzedania zaraz. Wiadomość, Zielona nr. 24 m. 15. 4732-5-5

Potrzebny chłopiec do pomocy kelnerowi do bufetu 2-ej klasy na stacye Kaliska. 4796-3-3

Potrzebny uczeń do krawca ul. Główna 18. 4806-3-3

Robię tanio krawaty męskie i również mam na składzie gotowe. Widzewska 97 i piętro oficyna obok parku. Bańkowska. 6-2

Rower mało używany z wolnem kołem do sprzedania z powodu wyjazdu Pańska 68 stróż wskazuje. 4765-4-5

Rosyanka nauczycielka rutynowana przygotowuje do wszystkich średnich szkół. Postępy znaczne nawet u mało pojętych uczniów solidne rekomendacje Mikołajewska 62, front i piętro od 7-8 i pół w. 4524-5,6,13-2

Rower w dobrym stanie do sprzedania za 50 rb. Wiadomość ul. Średnia nr. 143 K. Zasadzki. 4885-3-1

Sklep do sprzedania kolonialny zaraz ul. Rozwadowska nr. 6 albo urządzenie ze sklepu tanio 4928-2-2

Sklep do sprzedania z powodu zmiany interesu ul. Kelma 26 4814-3-2

Sprzedam sklep spożywczy nie drogo z powodu samotności Radwańska 55. 2-1

Sprzedam pół domu z placem wysoki 20 + 67. Wiśniowa na Dołach po Staro-Brzezińskiej nr. 9 Jan Ludwiczak. 4887-2-1

Skład masła w różnych gatunkach ul. Piotrkowska nr. 117 1-e piętro front Opatowska. 4875-3*-1

Stróż potrzebny do domu na jednej z bocznych ulic, bez świadectwa nie przychodzić ul. Piotrkowska nr. 152 m. 9. 4872-2-1

Sklep kolonialno-dystrybucyjny do sprzedania niedrogo byle zaraz z powodu zmiany interesu Szosa Karolewska 11. 4865-2-1

Stelmaski warsztat do wynajęcia przy kuźni zaraz Lutomińska nr. 20 na wprost Kościola Panny Maryi. 4855-2-1

Urządzenie sklepowe do sprzedania Radogoszcz 32. 4811-3-2

W pięknej, suchej, lesistej miejscowości kilka mil od Łodzi; z ciągłą komunikacją kolejową jest do odstąpienia, przy inteligentnej chrześcijańskiej rodzinie pokój. Na żądanie, z całkowitym utrzymaniem. Może być dla małżeństwa, lub pojedynczych osób. Warunki przystępne. Chcącym prowadzić gospodarstwo pozwała się korzystać z kuchni. Wiadomość: Dzielna 40 m. 1 od 7-ej do 8-ej wiecz. 3970-4-5

Wspólnik lub wspólniczka potrzebni z kapitałem od 1 do 2 tysięcy rb. do powiększenia bardzo korzystnego hurtowego interesu. Oferty pod „Korzystny interes”. 4861-2-1

Zgubiono 1000 rubli dnia 4 czerwca przed południem w drodze z Banku Handlowego Łódzkiego, do rejenta Nieznamskiego, ul. Piotrkowska 46 na wykup weksli. Łaskawy znalazca zechce zwrócić za wynagrodzeniem u p. Józefa Dolewskiego u tegoż rejenta. 4881-1

Zaginiony buldog złoty, uszy i ogon obcięte. Nowo-Marysińska 9 odprowadzić za wynagrodzeniem. 4878-2-1

Z powodu wyjazdu do sprzedania szafy, stoliki, kanapka, krzesła, umywalka, miedz. duży samowar, widzieć można pomiędzy piątą a ósmą. Konstanyńska 5 m. 20. 4896-2-1

Zaginiony 2 złote obrączki i 4 weksle: 2 po rb. 100 na zlecenie A. Renkowskiego 1 na 100 i 1 na 50 rb. na zlecenie K. Głapińskiego wystawiane przez A. Głapińskiego Emilija 42. 4476-3-2

Zdolni czeladnicy tapicercy na lepszą robotę meblową i dekoracyjną, znajdują stałe zajęcie u F. Drozdowskiego i S-ki ul. Nawrot 23. 4674-3spt-3

Z powodu drugiego interesu sprzedaję piwiarnię zaraz. Cena przystępna. Radwańska 9. 4604-4*-4

2-3,000 rb. poszukuję na III miejsce hypoteki. Na drugim znajduje się T-wo Kredytowe miejskie. Pośrednictwo wykluczone. Zgłoszenia pod H. G. przyjmuje adm. Rozwoju. 2*-2

3 pokoje z kuchnią wszystkie wygodny od zaraz albo od 1 lipca do wynajęcia cena 450 rb. rocznie łącznie z ogrzewaniem i ogrodem. Widzewska nr. 135. 4691-3spt-3

2 magle do sprzedania ul. Słowiańska 11. 4868-2-1

2 magle do sprzedania tanio ul. Suwalska 7. 4869-2-1

1 Magiel do sprzedania Przędzalniana nr. 97. 4782-3-3

Zagubione dokumenty.

Ana Cieślak zagubiła paszport, a wyd. z Kielc. 4764-3-3

Franciszek Jak zagubił paszport, wyd. z gm. Wiskitno pow. Łódzkiego. 4819-3-2

Sobota dnia 7 czerwca b. r. 1675

Sobota dnia 7 czerwca b. r.

podwójny koncert

w ogrodzie „Majstrów Tkackich“
orkiestry fabr. Scheiblera pod dyrekcją p. Thonfelda
i 1-go pułku piechoty pod dyr. W. Stępniewskiego.
Początek o g. 7. ... Wejście 20 kop. ... Dzieci 10 kop.

SZKOŁA PRZYGOTOWAWCZA
Jadwigi Zawadzkiej Spacerowa 17 1950
przyjmuje dzieci od lat 6 i gruntownie przysposabia do średnich zakładów naukowych.
Zapis codziennie oprócz do 6. Ilość dzieci, ze względów wychowawczych, ograniczona.

Helena Lewandowska zgubiła paszport, wyd. z gm. Zychlin Kutnowskiego pow. 4789-5-2

Jugo Folke zgubił kartę od paszportu, wyd. z fabr. Karola Krecznera. 4879-1

Ignacy Freund zagubił kartę od legitymacyjnej książeczki wyd. z fabr. Bialera. 4857-1

Katarzyna Jaworska zagubiła kwit od paszportu, wyd. z fabr. Winker & Gertner. 4807

Maryja Mączka zagubiła paszport, wyd. z magistratu łódzkiego. 4790-5-3

Skradziono kartę od paszportu, na imię Bronisław Adamczyk wydaną z fabr. Teszermacher obecnie Antoni Kulk. 4761-3-5

Zaginiony paszport, na imię Józefa Michalskiego wyd. z m. Łasku. 4780-3-3

Zygfryd Poluszniak zagubił paszport, wyd. z magistratu łódzkiego. 4791-5-3

Zaginiony paszport, wyd. z gminy Łuźmiesz na imię Stefan Tomczyk. 4786-5-3

Zaginiony paszport, wyd. z gub. Warszawskiej pow. Nieszawski na imię Kazimierza Suchara. 4772-3-3

Zaginiona karta od paszportu, wyd. z tkalni Wincentego Sieradzkiego na imię Ferdynanda Fienel. 4877-1

Zaginiona karta od paszportu, wyd. z fabr. Dobranickiego na imię Teodora Inerowicza. 4862-3-1

1 lub 2 pokoje
umeblowane (ewent. z kuchnią), z elektrycznym oświetleniem i wszystkimi wygodami. Juliusza № 51, m. 3, II piętro.

POKÓJ
duży, frontowy, umeblowany, z oddzielnym wejściem za 12 rb. miesięcznie do wynajęcia od 1 czerwca do 1-go października. Wiadomość w adm. „Rozwoju“.

Różne tańsze mieszkania
w Rudzie-Pabianickiej przy stawie, 3 minuty od tramwaju. Wiadomość na miejscu u właściciela A. Rakowieckiego. 1964

Potrzebny wspólnik lub też wspólniczka
do fabryki fartuchów z kapitałem najmniej 1,000 rubli. Pierwszeństwo dla osoby obznajmionej w tej branży. Adolf Kubik i S-ka, Łódź, Piotrkowska 275. 1976

Ból głowy i Migrenę
z kogattem natychmiast usuwa „Migreno-Nervosin“ bezwarunkowo pewny i nieszkodliwy roślinny środek. Są już fałszyfikaty! Więc żądać w aptekach i składach aptecznych proszków wyrabianych tylko w Płocku i z podpisem wynalazcy A. Gaseckiego na każdym. Proszek 10 kop. 417

W niedzielę dnia 8-go czerwca w restauracji Rzeźni-miejskiej Inżynierska № 1, odbędzie się
WIELKA ZABAWA.
Strzelanie z łuków dla panów i strzelanie do celu dla pań, na które zaprasza kolegów i gości
1970 z poważaniem
Karol Fraigang.

Dr. B. REJT
Średnia 5. Średnia 5.
Sp. choroby skórno, włosów, weneryczne, moczopłciowe i kosmetyka lekarska. Leczenie syphilisu salvarsanem Ehrlich-Hata 606 i 914 (wzór dyplomu). Leczenie elektrycznością: elektroiza (usuwanie szpecących włosów) i oświetlenie kanału (uretroskopja). Godziny przyjęć: od 9 i pół do 12 i pół i od 5 do 7 i pół wiecz. w niedzielę od 10-ej do 3-ej po południu Dla W. Pań osobna poczekalnia. 1281

Dr. med. Leyberg
Ch. skóry, weneryczno i moczopł. Godziny przyjęć: 10-1 i 6-3. Dla pań 5-6 poczekalnia-oddzielna W niedzielę od 8-1-ej.

Dr. L. PRYBULSKI
Choroby skórno, włosów, (kosmetyka), weneryczno i moczopłciowe i niemooe płciowe Leczenie syphilisu EHRlich-HATA „606-914“
Ul. Południowa № 2, telef. 13-59
Przyjmuje od godz. 8-1 r. i od 4-8 w pań od 5-6 po poł. Dla pań osobn. poczekalnia. n.4

Dr. med. J. Szwarewasser
Piotrkowska 18.
Choroby wewnętrzne i nerwowe. Specjalnie: choroby żołądka, kiszek i przemiany materji (cukrowa, podagra, otyłość itd.). Niezbędne dla dyagnozy analizy chemiczne i bakteriologicz. wydziałeln krwi w laboratorium własnem. Od 1-1 ranó i od 5-7, po południu. 189

Dr. med. Bolesław Kon
PIOTRKOWSKA 56, tel. 52-62.
choroby uszu, nosa, gardła i chirurgiczne 1649
przyjmuje do 11 r. i od 4-7 popoł.

Do wynajęcia
od 1 lipca r. b. 2 sklepy frontowe z mieszkaniami lub bez, jeden z siłą elektryczną. Benedykta № 41, blisko Zielonego-Rynku.

Dr. med. Wincenty ŁUKASZEWICZ
b. kliniczny dr. w Petersburgu Długa 19.
Ch. wewnętrzne, kobiece, dzieci. Od 10-11 r. i od 4-6 w. 1576

Frontowe mieszkania
2-3-4 pokoje z wszelkimi najnowszymi wygodami
oraz sklepy do wynajęcia w domu: Główna 62, Targowa № 67, wiadomość na miejscu, telefonu 19-21. 1956

ZAWIADOMIENIE.
Za bilety sprzedane do 5-ej klasy na koncert zloty, zwracam pieniądze, ponieważ ciągnięcie nie odbędzie się z powodu nie rozprzedanych biletów. Łódź, Konstanyńska 41, Julia Szule. 1968

KARETA
2-osobowa do sprzedania. Ulica Spacerowa № 45. 1968

Okazyjnie!!!
Place do sprzedania w Rudzie Pabianickiej. Wiadomość na miejscu u p. Kosiańskiego. 1974

Tylko w CASINO

Dziś po raz ostatni, między innymi JAK SIĘ ŁODZIANKI UBIERAJĄ???

Nad program:

Dwa dramaty w wykonaniu najlepszych artystów amerykańskich.

GHORYM

Chorych leczących się Spermina-Poehla, starają się oszukać za pomocą szumnych reklam o płynach z gruczołów nasiennych, przy czym w reklamach tych nie kępując się zupełnie, przekraczają fakty i powołują się na limona i prace zagranicznych uczonych, którzy nigdy nie widzieli nawet tych preparatów. Poczytujemy sobie za obowiązek ostrzedz chorych przed temi ekstraktami, gdyż nie mając nic wspólnego ze Spermina-Poehla, zawierają one częstokroć szkodliwe dla zdrowia składniki. Pragnęliśmy, niemożemy pisać, oświadczyć starozym, historyj, narządów, małokrwistości, gruźlicy, przymiocie, skutkach leczenia cęteł, choroba serca o-trusaczeniu, zwapianiu, bielu serca, arytmji, (miocardjia) zwapianiu tętnic, alkoholizmie, zaniku mleczu piersiowego, paraliżach, osłabieniu wkrętek, przebiegach chorób, przemęczeniu i t. d. zostały jedynie za pomocą Sperminy-Poehla, osiągnięte te olśniewające wyniki, które stwierdzone zostały za pomocą doświadczalnych i naukowych lekarzy świata całego. **NALEŻY ZWRACAĆ UWAGĘ NA NAZWE.**

SPERMINA-POEHL'A

I odmawiać przyjęcia wszelkich ekstraktów z płynów o różnym innym nazwach, o niezdatności których wydana została oficjalna broszura, którą wysyłamy na żądanie, gratis - franco, wraz z najnowszą literaturą o **SPERMINIE**. **SPERMINA-POEHLA** znajduje się w sprzedaży we wszystkich aptekach i składach aptecznych.

**ORGANOTERAPEUTYCZNY INSTYTUT
PROFESSOR D-R POEHL'S WIE
DOSTAWCY DWORU
JED. CESARSKIEJ MOŚCI
PETERSBURG.**

PEPTONATE de FER ROBIN

Glycerofosfat ziarnisty ROBIN'A

**GLYCEROFOSFAT WAPNIA I SODY
Stosowany w szpitalach paryskich
Wzmacniający system nerwowy.**

Wskazany przeciw krzywicy, słabości kości w okresie rośnięcia u dzieci, podczas karmienia i ciąży, i przeciwko neurastenji, przeciążeniu umysłowemu i t. p. Przyjemny w smaku, zarzuca się w małej ilości mleka lub wody. Dla dotkniętych cukrową chorobą wyrabia się w formie pastylek. 1897

Wystrzegaj się bezwartościowych naśladow.
Sprzedaż w aptekach i w większych składach aptecznych.

Walenty Kopczyński

Pierwsza Łódzka **Piekarnia Mechaniczna**
Telefon 10-80. Łódź, Juliusza № 14.

POLECA ZNANE ZE SWEJ DOBROCI PIECZYWO, 3 RAZY DZIENNIE ŚWIEŻE.
18 b. m. została otwarta nowa filia przy ulicy Zawadzkiej Nr. 14.

8^{mie} kl. zakład naukowy żeński

z programem męskich gimnazyów klasycznych

ZOFII LIBISZOWSKIEJ

Zawadzka 37. Zawadzka 37.

od początku przyszłego roku szkolnego ulica Zawadzka 26
zawiadamia, że egzaminy wstępne rozpoczną się 2-go czerwca.

Fosfatyna Fallora.

Przyjemny i najbardziej zalecany poarm, kładzie od 7 miesięcy, zwłaszcza w czasie odłączania od piersi i w okresie rośnięcia. Ułatwia ząbkowanie i zapewnia prawidłowy rozwój kości.
Polecana rekonwalescentom, anemicznym i starcom. Do nabycia wszędzie.
Skład główny: 6 rue de la Tacherie, Paryż. 633

D' Mittelstaedt

Mikołajewska 67.

Przyjm.: od 8-9 i pół rano i 5-6 i pół, po poł. w niedzielę i święta tylko rano od 8-10

Przed użyciem. Po użyciu.

Tak nadzwyczajną zmianę wywołuje KOLA-DULTZ

najlepsza naturalna pożywka dla mózgu i systemu nerwowego.

Usposobienie, działalność umysłowa, jak i wogóle każda inna, oraz każde poruszenie ciała zależne są od mózgu. Osłabienie, apatia, wyczerpanie, osłabienie nerwów, oraz ogólna bezsilność są oznakami braku energii życiowej. Ktokolwiek chce czuć się zdrowym, rześkim, oraz cieszyć się pełnią władz umysłowych i fizycznych, jako też dobrą pamięcią, a pracę i wszelkie trudy życiowe, jako przyjemność odczuwać, ten niech, zażywa **Kola-Dultz**. Jest to naturalna pożywka dla mózgu i nerwów, odnawiająca i odmładzająca jednocześnie krew i będąca w ten sposób źródłem życia i nowej sily dla wszystkich organów ciała.

Kola-Dultz przywraca chęć do życia i pracy, oraz uczucie młodości wraz z jej zdrowiem i energią, które są rekwizytem powodzenia i szczęścia.

Przy codziennym zażywaniu przez jakiś czas **Kola-Dultz**, nerwy się wzmacniają, wszelkie osłabienie ustępuje, a zdrowie i sily powracają niezwłocznie.

KOLA zalecana jest przez powagi lekarskie całego świata i stosowana w szpitalach i sanatoriach dla nerwowych. **Proszę żądać Kola-Dultz bezpłatnie.**

Teraz daję każdemu możliwość wzmocnienia nerwów, wystarczy napisanie, aby otrzymać pocztową z podaniem dokładnego adresu, aby otrzymać bezpłatnie i franco ilość **Kola-Dultz**, wystarczającą do wypróbowania zdumiewającego działania tego środka. Gdy skutek okaże się zadowalającym, natenczas prosimy, przesylnie o łaskawe zaszczytowanie nas zamówieniem. Uprzejmie o żądanie próby natychmiast, zanim Wpań nie zapomni o swym zamiarze wypróbowania naszego **Kola Dultz'u** Akc. Tow. „Powszechna Fabryka Przetworów Chemicznych w Budapeszcie“.

Oddział na Królestwo i Cesarstwo. 1535
Warszawa, Nowy Świat № 52, Oddz. 128.